

OPROEP

Heb jij een wandeling die je altijd zal bijblijven? We zijn benieuwd! Mail jouw wandelbelevens in maximaal 750 woorden naar redactie@wandel.nl. Bij plaatsing ontvang je een cadeaubon van € 50. Hieronder het verhaal van lezeres **Henriette van Wermeskerken**.

Lopen langs de Leeuwenlaan

Henriette van Wermeskerken wandelt door de 's-Gravelandse Buitenplaatsen in de Gooi en Vechtstreek, waar haar familiegeschiedenis ligt.

Honderduizenden voetstappen moet mijn overgrootmoeder hier hebben gezet. Op de Leeuwenlaan in 's-Graveland. Jo Key-Proper (zie foto) werd hier geboren, groeide er op en woonde er met haar gezin. De Leeuwenlaan loopt in een rechte lijn naar het oosten, langs de landgoederen Schoonoord, Land en Bosch en Jagtlust. Waar het dorp 's-Graveland eindigt, maakt de laan een knik naar rechts, naar het centrum van Hilversum, en heet vanaf daar de 's-Gravelandseweg. Nu is het een autoweg met twee rijbanen en fietspaden aan weerszijden, omzoomd met bomen. Aan de noordelijke kant van de Leeuwenlaan loopt een sloot. In de tijd van mijn overgrootmoeder moet het een rustige landweg zijn geweest.

'Fidele jo'

We treden in haar voetstappen als wij de wandelroute 's-Gravelandse Buitenplaatsen van Natuurmonumenten lopen. Een route van 17 kilometer door een gebied van landgoederen, tuinen, parken en bossen. Rijke Amsterdammers bouwden hier vanaf de zeventiende eeuw buitenhuizen. Sommige villa's en landhuizen staan er nog. Het wonen in de groene omgeving beviel zo goed dat men zich hier permanent vestigde. Dat deed ook Herman Proper, predikant, met zijn gezin. Hij vestigde zich in Villa Stadwijk, helemaal aan het begin van de Leeuwenlaan, op de kruising met het Zuidereinde. Hier werd op 1 januari 1866 Johanna geboren, het twaalfde kind van Herman en zijn tweede vrouw. Ze noemden haar Jo. Toen ze 23 was, trouwde Jo met Gijs Key, telg uit een familie van houthandelaars. Jo's moeder, inmiddels weduwe, vertrok uit Stadwijk en liet een paar honderd meter verderop aan de Leeuwenlaan een prachtige villa bouwen: De Wilgenhof. Pal daarnaast liet zij nog een villa neerzetten. Hier, in villa Fidelio, namen Jo en Gijs

hun intrek. Ze woonden er heerlijk, omringd door een parkachtige tuin met vijvers. "Fidele Jo", zeiden Jo's vriendinnen. Mevrouw Proper heeft maar kort kunnen genieten van het gezelschap van haar dochter als buurvrouw. Na twee jaar overleed zij. Jo en Gijs trokken toen in De Wilgenhof en deden Fidelio van de hand.

Oprichting Natuurmonumenten

Na tien gelukkige jaren in De Wilgenhof lieten Jo en Gijs een nieuw huis bouwen, meer richting Hilversum. In 1905 betrokken zij de imposante, witte Villa Blanda aan de 's-Gravelandseweg, het verlengde van de Leeuwenlaan. Met de vier kinderen die zij inmiddels hadden: een zoon en drie dochters. Ze kwamen nog regelmatig in 's-Graveland, want daar woonden veel vrienden en kennissen. Met de paardentram over de Leeuwenlaan, of te voet, tussen de landgoederen door. Jo en Gijs waren natuurliefhebbers en genoten van het landelijke wonen, van de tuin en van het wandelen in de omgeving. Toen de gemeente Amsterdam plannen bekend maakte om van het Naardermeer een vuilnisstortplaats te maken, waren Gijs en Jo, net als vele anderen, daar hevig verontwaardigd over. Om de plannen van de gemeente te dwarsbomen, werd de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten opgericht. Gijs en Jo werden direct lid en maakten ook hun kinderen lid. Voor het leven. Dat kostte vijftwintig gulden per persoon. De vereniging had veel succes en kreeg genoeg geld binnen om het Naardermeer aan te schaffen, zodat de gemeente het nakijken had met de plannen voor de vuilstort.

Natuurbehoud

Inmiddels heeft Natuurmonumenten een groot aantal 's-Gravelandse buitenplaatsen in beheer. Natuurbehoud blijft nodig, nu nog veel meer dan in de tijd van de oprichting. Mijn overgrootmoeder zou haar drie huizen hier in 's-Graveland niet terugvinden. Ze zijn er niet meer. Villa Stadwijk werd later een jongensinstituut en is rond 1900 gesloopt. De Wilgenhof werd een bejaardentehuis, kwam leeg te staan en raakte in verval. In 1992 werd het door een groepje jongeren gekraakt. Twee jaar later is het huis gesloopt en vervangen door een appartementencomplex. Het adres is nog hetzelfde: Leeuwenlaan 24. Alleen Villa Blanda aan de 's-Gravelandseweg staat er nog. Jo zou het direct herkennen. Het huis is hersteld in volle luister en ziet er weer uit als nieuw, zoals in haar tijd. Met de wandelroute over de 's-Gravelandse Buitenplaatsen lopen wij waar Jo gelopen heeft. De route kronkelt om het gebied rond de Leeuwenlaan heen, van landgoed naar landgoed, van Bantam en Schaep en Burgh in het noorden tot Gooilust in het zuiden. Je proeft de sfeer en de rust van vroeger. Wat zou Jo tevreden zijn als zij wist dat haar geliefde 's-Graveland zo goed behouden werd. ●

De voormalige Wilgenhof